
La salut a Barcelona 2017

CSB Consorci Sanitari
de Barcelona

Agència
de Salut Pública

La Salut en xifres

La salut a Barcelona 2017

© 2019 Agència de Salut Pública de Barcelona
Dipòsit legal: B 00000-0000
Per a més informació: <http://aspb.es>

Aquest resum l'han elaborat l'Associació Lectura Fàcil,
l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
S'ha treballat sota el principi de democràcia lectora
("tothom ha de tenir accés a la informació per poder participar
de forma activa i responsable en la societat")
i amb les recomanacions d'alfabetització en salut
("capacitat per obtenir i comprendre la informació de salut,
i per utilitzar-la a fi de prendre decisions responsables").

Índex

Presentació	6
Què és La salut a Barcelona 2017?	7
Per què es fa aquest informe?	7
A qui s'adreça?	8
Quina informació hi trobaràs?	8
Com és l'entorn social i econòmic?	9
La població	9
Els estudis	9
El treball	10
L'entorn familiar	10
La mobilitat	11
La participació de la comunitat	11
Com és l'entorn físic?	12
L'habitatge i el barri	12
La seguretat i la higiene dels aliments	13
La qualitat de l'aire	13
La qualitat de l'aigua	14
La contaminació acústica	14

Quin ús fa la població dels serveis de salut?	15
Les accions en salut pública	15
L'atenció primària	16
Les urgències	16
L'atenció hospitalària especialitzada	17
L'atenció sociosanitària	17
La farmàcia	18
La salut comunitària	18
Quins hàbits de salut té la població?	19
L'activitat física i el sedentarisme	19
L'exposició al fum del tabac	19
Les hores de son	20
L'exposició a les pantalles	20
La cura de persones dependents	20
Quin és l'estat de la salut de la població?	21
La salut sexual i reproductiva	21
La percepció de la salut	21
La salut mental i les addiccions	22
La salut laboral	22
La salut ambiental	23
Les malalties transmissibles	24
L'esperança de vida	25
La mortalitat	25
Les desigualtats en salut	26
Algunes dades destacades	27

Presentació

S'entén per salut el benestar físic, mental i social, i no només l'absència de malalties.

La salut implica tenir cobertes totes les necessitats de les persones: afectives, sanitàries, nutricionals, socials i culturals.

La salut de les persones depèn en gran part d'elements externs, com la higiene dels aliments, la qualitat de l'aire, les condicions físiques, socials i econòmiques de l'entorn on vivim, la família o el treball.

Què és La salut a Barcelona 2017?

És un informe que ens explica l'estat de la salut de la població de Barcelona l'any 2017 i la seva evolució en els últims anys.

El document que teniu a les mans és un resum en Lectura Fàcil d'aquest informe¹.

Per què es fa aquest informe?

L'Agència de Salut Pública de Barcelona, que té encomanades les funcions de salut pública de la ciutat, fa l'informe cada any.

El seu objectiu és conèixer l'estat de la salut de la població i proposar actuacions prioritàries per millorar-la.

¹Podeu consultar el text complet de l'informe La Salut a Barcelona 2017 a www.aspb.cat/documents/salutbarcelona2017/

A qui s'adreça?

A la població de Barcelona, als professionals, als serveis, i a les entitats que promouen la salut a la ciutat.

Quina informació hi trobaràs?

L'informe mostra algunes **característiques dels habitants de Barcelona**, com el nivell d'estudis, la feina que fan o la gent gran que viu sola.

També explica com és l'**entorn físic**:

- ▶ les condicions dels barris i dels habitatges, la seguretat en els aliments, i la qualitat de l'aire i de l'aigua.

Quins **serveis de salut s'utilitzen**:

- ▶ el metge/essa de capçalera, l'especialista o els serveis d'urgències.

I quin és l'**estat de la salut de la població**:

- ▶ l'esperança de vida, els casos d'obesitat i sobrepès, la salut dels treballadors de la ciutat...

Totes aquestes dades condicionen la nostra salut, i analitzades conjuntament ofereixen una visió global de l'estat de la salut de la població de Barcelona.

Com és l'entorn social i econòmic?

La població

La població de Barcelona es manté al voltant d'1.600.000 persones.

El grup d'edat més nombrós és el de 15 a 44 anys, tot i que la població jove va disminuint en els últims anys. Entre la població gran, de 75 anys o més, el nombre de dones gairebé dobla el nombre d'homes.

El nombre de població nouvinguda augmenta lleugerament: del total de població de la ciutat,

1 de cada 4 persones ha nascut a l'estranger.

Els estudis

Continua disminuint el nombre de persones sense estudis o estudis primaris, i augmenta el de persones amb estudis universitaris.

El treball

Ha disminuït l'atur, sobretot en les dones. També ha disminuït la seva taxa d'activitat, fet que podria explicar-se per una sortida de les dones del mercat de treball.

L'atur de llarga durada segueix baixant. Però augmenta el nombre de persones aturades que ja no cobren cap prestació o subsidi d'atur.

La majoria de nous contractes continuen sent temporals.

La jornada a temps parcial ha augmentat en les dones i disminuït lleugerament en els homes.

L'entorn familiar

El tipus de la llar més freqüent és la formada per parella i fills, seguida de la parella sense fills i de la unipersonal. Les llars amb una sola persona són les que més han augmentat en els últims 10 anys.

En les llars monoparentals és més freqüent que hi hagi una persona aturada, amb subsidi d'atur o sense. Per aquest motiu, hi ha més situació de pobresa en les llars monoparentals, sobretot en les dones.

Entre els estudiants de secundària, 2 de cada 10 joves conviuen només amb el pare o amb la mare. Els nois solen tenir millors relacions amb la seva família que les noies.

Les relacions amb la família són millors quan els joves estudien en centres educatius de barris de nivell afavorit.

La mobilitat

Prop de 86.000 persones han canviat de domicili dins la mateixa ciutat.

El districte amb més percentatge de persones que canvien de residència i de districte és Les Corts. Mentre que Nou Barris té el percentatge més gran de persones que canvien de domicili dins el mateix districte.

La participació de la comunitat

En els consells de salut dels districtes es debaten les actuacions en salut.

En aquests consells hi participen sobretot professionals del sistema sanitari.

La participació de les entitats varia segons els districtes. Destaca l'elevada participació d'entitats al consell de salut de Nou Barris.

Com és l'entorn físic?

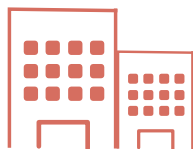
L'habitatge i el barri

Les males condicions de l'habitatge o l'esforç econòmic per poder-lo pagar afecten la salut física i emocional de les persones i genera desigualtats en salut.

L'any 2016, les persones residents a Barcelona han destinat un 24,2% dels ingressos a pagar l'habitatge. Aquest percentatge augmenta a les llars amb ingressos baixos, arribant fins al 64,4%.

L'any 2017 hi ha hagut 2.389 desnonaments. De les persones ateses per la Unitat Contra l'Exclusió Residencial, una tercera part són menors d'edat. La majoria viuen a Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i Nou Barris.

El nombre de persones sense llar continua creixent i arriba a les 3.383 persones.

La seguretat i la higiene dels aliments

S'ha intervingut en 76 alertes alimentàries, la majoria sobre productes de pesca contaminats amb metalls pesants (mercuri) i vegetals amb alts nivells de pesticides.

També s'han investigat 146 denúncies i queixes de particulars per irregularitats en bars i restaurants.

La qualitat de l'aire

A Barcelona hi ha 11 estacions que mesuren la contaminació de l'aire dins la ciutat. Els resultats indiquen que la qualitat de l'aire ha empitjorat respecte de l'any anterior.

Les emissions de diòxid de nitrogen i de partícules en suspensió a l'aire (pols, cendra, sutge) superen les recomanacions de la Unió Europea i de l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

La major part d'aquests contaminants provenen del trànsit. Cal, per tant, una gestió més restrictiva per millorar la qualitat de l'aire a la ciutat i protegir la salut de la població.

La qualitat de l'aigua

S'han recollit mostres d'aigua d'aixeta de centres educatius de la ciutat. En la majoria de casos es compleixen els requisits sanitaris. Les poques anomalies detectades són degudes a problemes en les instal·lacions dels edificis.

També s'han fet controls a les fonts naturals de la ciutat. En 6 de cada 10 fonts naturals, l'aigua no és potable.

La contaminació acústica

Barcelona, com altres ciutats europees, té un nivell molt alt de soroll. El trànsit és la font principal de soroll, tant de dia com de nit.

La meitat de la població està exposada a nivells de soroll per sobre dels recomanats per l'OMS.

L'exposició continuada al soroll té un impacte negatiu sobre la salut, sobretot en persones amb malalties cardiovasculars i trastorns del son.

Quin ús fa la població dels serveis de salut?

Les accions en salut pública

Destaquem tres accions per promoure la salut entre la ciutadania:

▶ Sistema de Control Oficial a Cadenes de Distribució Alimentària

Avalua els controls sanitaris de les empreses i inspecciona els punts de venda per tal de garantir la seguretat dels aliments i la salut dels consumidors.

S'ha iniciat el 2017 i s'ha aplicat a 4 de les 18 cadenes alimentàries del programa.

▶ Millores a la Xarxa de centres d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CAS)

Han permès una millor distribució dels recursos a tota la ciutat, reduir els dies d'espera per a la visita del metge o metgessa i millorar l'atenció dels pacients.

► Incorporació d'infants i adolescents en els diagnòstics de "Salut als barris"

Infants i adolescents de La Teixonera, Sant Genís dels Agudells i Poble-Sec han participat en el programa "Salut als barris". A través de fotografies i murals han aportat la seva mirada sobre l'estat de salut del seu entorn.

L'atenció primària

Els centres d'atenció primària (CAP) són el primer lloc on cal anar quan es té un problema de salut o quan es vol prevenir d'alguna malaltia. Són el primer punt d'accés als serveis sanitaris.

Durant el 2017, la majoria de la població s'ha visitat als CAP. Les persones de districtes amb menys renda fan més ús de l'atenció primària. Nou barris és el districte on s'han atès més persones, i Sarrià-Sant Gervasi on s'han atès menys.

Davant un problema de salut, 9 de cada 10 persones declaren que el primer lloc on van és al seu CAP.

Les urgències

Els serveis d'urgències en hospitals han disminuït lleugerament respecte del 2016. Mentre que les visites als Centres d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP) han augment.

Els districtes amb menys renda, com Horta-Guinardó, Nou Barris i Ciutat Vella, fan més ús dels serveis públics d'urgències.

L'atenció hospitalària especialitzada

Les principals causes d'hospitalització de la població de Barcelona continuen sent: les malalties del sistema nerviós i els òrgans dels sentits, i les malalties de l'aparell circulatori.

Destaca la reducció de la llista d'espera per a operacions de cataractes, pròtesis de genoll i de maluc.

L'atenció especialitzada manté el nombre de llits en 3.465.

L'atenció socio sanitària

Continua desplegant-se l'atenció subaguda per a pacients amb malalties cròniques que empitjoren i necessiten un tractament clínic continuat. Aquest servei és una alternativa a l'ingrés a l'hospital i ofereix una visió més àmplia de la malaltia.

Les sis unitats d'atenció socio sanitària han donat 3.159 altes durant el 2017, una dada superior a la de l'any anterior.

Els serveis més utilitzats són: la llarga estada, la convalescència, la unitat de subaguts i les cures pal·liatives.

La farmàcia

El consum de medicaments per a dormir, de tranquil·litzants i de sedants continua baixant. En canvi, augmenta el consum d'antipsicòtics i antidepressius.

Cal destacar que el consum d'aquests fàrmacs és elevat en les persones de més de 75 anys, especialment entre les dones.

La salut comunitària

Els **programes de promoció de la salut a l'escola** fomenten hàbits saludables i contribueixen a la salut física, emocional i social dels infants.

Durant el curs 2016-2017 han participat 3.500 alumnes de primària i 73 centres educatius.

A secundària, han participat 17.733 alumnes i 106 centres educatius. Aquestes xifres són similars a les del curs anterior.

El **programa "Salut als barris"** millora les condicions de vida de la població i redueix les desigualtats en salut en els barris més desafavorits.

En total han participat 23 barris de la ciutat, una xifra que ha augmentat en els últims anys.

Quins hàbits de salut té la població?

L'activitat física i el sedentarisme

La meitat de la població més gran de 15 anys no fa cap activitat física en el seu temps de lleure. El sedentarisme augmenta a mesura que augmenta l'edat.

Les persones de classe social desfavorida fan menys activitat física que les de classe social més afavorida.

4 de cada 10 persones estan assegudes la major part de la jornada laboral.

La falta d'activitat física i el sedentarisme són causa de malaltia i de mort prematura.

L'exposició al fum del tabac

Un terç de la població declara que algun membre de la família fuma a casa habitualment.

Hi ha diferències per classe social: a casa de les persones de classe social menys afavorida hi ha més exposició al fum de tabac.

Les hores de son

En els últims 2 anys ha augmentat el nombre de persones que dormen 6 hores o menys, sobretot en les classes socials més desfavorides i en els barris de menys renda.

Es considera necessari dormir entre 7 i 9 hores per recuperar-se física i emocionalment.

L'exposició a les pantalles

La majoria d'adolescents dediquen 2 hores o més al dia a les pantalles de televisió, videoconsola, ordinador i tauleta. Els caps de setmana hi dediquen molt més temps.

Aquestes dades estan per sobre de les recomanades pels pediatres.

La cura de persones dependents

Una quarta part de la població té cura de familiars en situació de dependència. Aquesta dedicació, no remunerada, la solen fer dones amb baix nivell educatiu i en edat de jubilació.

La cura de familiars sol anar unida al patiment psicològic i a la falta de descans de les dones cuidadores, sobretot quan fan les cures soles en el propi domicili.

Quin és l'estat de la salut de la població?

La salut sexual i reproductiva

Els embarassos i naixements en noies de 15 a 19 anys continuen baixant, tot i que hi ha diferències segons els països d'origen.

El 2017
han nascut
13.866
nadons a
Barcelona

-500
que l'any
anterior.

La percepció de la salut

Un alt percentatge de la població declara tenir un estat de salut entre bo i excel·lent. Les dones consideren que tenen pitjor salut que els homes. Tot i que les diferències per sexe disminueixen.

La salut mental i les addiccions

Han augmentat el nombre de trastorns de salut mental relacionats amb el treball.

Els factors que més provoquen aquests trastorns són la falta de suport dels superiors i les elevades exigències psicològiques.

El nombre de persones ateses en els centres de salut mental ha augmentat en els últims anys.

La majoria de pacients atesos en els centres de salut mental infantil i juvenil són nois, mentre que als centres de salut mental d'adults són dones.

El nombre de persones que han iniciat tractament per abús de drogues ha disminuït en els últims 10 anys. 1 de cada 4 persones que inicien tractament són dones. L'alcohol continua sent la primera causa dels tractaments iniciats per consum de drogues.

En els últims anys, ha augmentat el nombre de joves de 17 a 18 anys que consumeixen cànnabis de manera experimental i ocasional. Pel que fa al consum de cànnabis en els últims 30 dies s'incrementa en els nois i disminueix en les noies.

La salut laboral

Durant el 2017 hi ha hagut menys lesions per accident de treball que l'any anterior, sobretot lesions mortals.

Les lesions greus i mortals més freqüents han estat en el trajecte del domicili a la feina, i a l'inrevés.

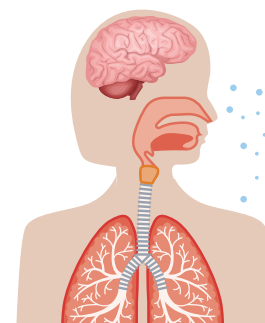
També han disminuït les malalties professionals amb baixa. Mentre que han augmentat les malalties professionals sense baixa i les malalties relacionades amb el treball notificades pels CAP, com ara l'ansietat i la depressió.

La salut ambiental

La contaminació de l'aire és el factor ambiental que més perjudica la salut de la població en una ciutat com Barcelona.

El nou sistema per vigilar l'impacte sobre la salut de la contaminació de l'aire permet conèixer les morts a causa de la contaminació atmosfèrica.

Entre l'any 2010 i 2017, hi ha hagut unes 420 morts anuals a la ciutat relacionades amb l'excés de partícules a l'aire. Cal destacar que petites variacions en els nivells de contaminació tenen un impacte en la salut molt rellevant.

420 persones mortes
per l'excés de partícules a l'aire
2010-2017

Les malalties transmissibles

▶ La tuberculosi

Durant el 2017 s'han mantingut estables els casos de tuberculosi respecte de l'any anterior, tot i un lleuger repunt.

La malaltia és més freqüent entre la població immigrant i en els barris amb rendes més baixes.

▶ El VIH-sida

Han augmentat els casos de VIH, sobretot en les dones, trencant així la tendència al descens dels últims anys.

La infecció continua sent elevada, i es concentra en homes joves amb relacions homosexuals.

El retard en el diagnòstic continua sent elevat, tot i que ha millorat.

És important fer-se la prova, ja que la major part de les transmissions i morts són en persones que es diagnostiquen amb retard.

▶ Les infeccions de transmissió sexual

Continua la tendència creixent, però en menor intensitat, de les infeccions de transmissió sexual (ITS), i es confirma la importància del diagnòstic precoç.

Les ITS afecten sobretot homes amb pràctiques homosexuals.

L'esperança de vida

L'esperança de vida continua augmentant i és de 81,2 anys en els homes i de 86,9 en les dones.

Es mantenen les desigualtats entre els districtes: l'esperança de vida és inferior a Ciutat Vella respecte del conjunt de Barcelona.

La mortalitat

La mortalitat prematura, és a dir, abans dels 70 anys, ha continuat la tendència decreixent dels últims anys.

Les primeres 4 causes de mort en homes són el càncer de pulmó, les malalties cardiovasculars, el suïcidi i la cirrosi.

En les dones són el càncer de pulmó i de mama, el suïcidi i el tumor maligne d'ovari.

Les desigualtats en salut

Tot i els bons nivells de salut del conjunt de la població, hi ha importants desigualtats entre districtes i barris.

L'evolució de les desigualtats en salut varia segons l'indicador amb què s'avalua.

Les desigualtats en la salut mental han augmentat en els últims anys.

Les persones de classes desfavorides tenen 4 vegades més probabilitat de tenir mala salut mental que les persones de classes afavorides. Aquesta desigualtat augmenta en els últims anys.

En canvi, les desigualtats en sobrepès i obesitat han disminuït lleugerament durant els últims anys.

També hi ha diferència en l'esperança de vida entre els barris amb més i menys nivell socioeconòmic, tot i que ha disminuït en els últims anys.

Algunes dades destacadas

- ▶ Es mantenen les desigualtats en salut a la ciutat.
- ▶ La qualitat de l'aire empitjora per sobre dels nivells recomanats per l'OMS.
- ▶ L'esperança de vida continua creixent.
- ▶ En salut mental, augmenta l'atenció en els centres especialitzats, i continuen les desigualtats per districtes.
- ▶ Augmenten els casos de VIH-sida, i les infeccions de transmissió sexual.
- ▶ Una gran part de la població declara tenir un estat de salut entre bo i excel·lent.
- ▶ Una quarta part de la població té cura de familiars en situació de dependència.
- ▶ L'alcohol és la primera causa dels tractaments iniciats per consum de drogues.

Més enllà de les conductes i els estils de vida, i de la tasca que fan els serveis de salut, l'entorn on vivim i treballem, així com el context social, econòmic i polític, són els principals factors que incideixen sobre la salut.

La creació d'entorns que promoguin la salut i que facilitin a les persones una vida més saludable promourà una "ciutat saludable".

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Aquest document es pot consultar a:

www.bcn.cat/salut

www.aspb.cat

El text complet de l'informe La Salut a Barcelona 2017
es pot consultar a:

www.aspb.cat/documents/salutbarcelona2017/

Per a més informació:

Agència de Salut Pública de Barcelona

<http://www.aspb.es>

La Salut en xifres

Connectem
f **t** **y** **in**

www.aspb.cat